

DECIZIE

14 octombrie 2009

mun. Chișinău

Colegiul civil și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Svetlana Novac

Judecătorii Galina Stratulat și Svetlana Filincova

Cu participarea interpretului Viorel Vasilache

examinând în ședință publică recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Oldima”

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Asociației „Drepturi de Autor și Conexe” din Republica Moldova împotriva societății cu răspundere limitată „Oldima” privind perceperea remunerației de autor

la acțiunea reconvențională intentată de societatea cu răspundere limitată „Oldima” împotriva Asociației „Drepturi de Autor și Conexe” din Republica Moldova privind declararea nulității licenței generale (acordului) privind condițiile de valorificare în emisiuni radiofonice și televizate a operelor ocrotite de drepturile de autor și conexe

împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2008 prin care acțiunea a fost admisă

c o n s t a t ă

La 13 februarie 2009, Asociația „Drepturi de Autor și Conexe” din Republica Moldova (*în continuare AsDAC*) a depus cerere de chemare în judecată împotriva „Oldima” SRL cu privire la perceperea remunerației de autor.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că în calitate de utilizator de creații protejabile prin comunicare publică (retransmisie) pârâtul este obligat să obțină din partea organizației care administrează pe principii colective drepturile patrimoniale ale titularilor de drepturi- autorizație/ licență (contract) neexclusivă și să plătească remunerația corespunzătoare conform legislației privind dreptul de autor și conexe.

AsDAC a fost înregistrată la Ministerul Justiției la 16.03.2000 și a obținut licența generală de tip RTV Nr.065-Re la 29.09.2004 și este organizație de

administrare pe principii colective a drepturilor patrimoniale de autor și conexe care eliberează beneficiarilor licențe și colectează sumele datorate titularilor.

În temeiul acordului încheiat cu reclamantul la 29.09.2004, pârâtul s-a obligat să-i achite trimestrial remunerația de autor în cuantum de 4,4% (tarif trimestrial) din suma încasată de la abonați până la data de 15 a lunii ce urmează după trimestrul raportat, concomitent cu prezentarea dării de seamă privind creațiile valorificate.

Reclamantul susține că pârâtul nu-și onorează obligațiile contractuale asumate, neachitând remunerația de autor convenită și neprezentând dările de seamă privind creațiile valorificate în termen, începând cu tr.I. 2006, fapt despre care pârâtul a fost informat prin pretenția nr.1-07/1836 din 09.08.2006 și anume:

- 4,4% din suma încasată de la abonați, remunerația de autor pentru perioada tr.I-IV 2006;

- 2%, penalitate de întârziere din suma datorată pentru fiecare zi de întârziere cu plată respectiv, de 242% din suma datorată pentru tr.III -2006 și 58% din suma datorată pentru tr. IV-2006;

- 2700 lei ca penalitatea contractuală în mărimea de un salariu minim de 18 lei pentru fiecare zi de întârziere a prezentării dării de seamă privind creațiile valorificate.

Până în prezent reclamantul susține că pârâtul nu și-a onorat obligațiile contractuale conform licenței din 29.09.2004, prin ce a cauzat prejudiciu titularilor de drepturi reprezentați de reclamant, circumstanțe ce au determinat adresarea reclamantului în instanța de judecată.

Cu completările ulterioare, reclamantul, AsDAC, a cerut în definitiv încasarea din contul SRL „Oldima” a sumei de 78 806, 46 lei care se compune din 55 563,6 cu titlu de datorie și 23242,86 lei cu titlu de penalitate de întârziere.

La 20.02.2008, SRL „Oldima” a intentat acțiune reconvențională împotriva AsDAC prin care a solicitat declararea nulității licenței privind condițiile de valorificare în emisiuni radiofonice și televizate a operelor ocrotite de drepturile de autor și conexe din 29.09.2004.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 29.09.2004, AsDAC prin concursul direct al organelor de poliție a impus SRL „Oldima” să semneze acordul privind condițiile de valorificare în emisiuni radiofonice și televizate a operelor ocrotite de drepturile de autor și inclusiv la plata unor sume bănești ca remunerație de autor pentru retransmisia canalelor prin cablu.

Toate exemplarele acordului au fost întocmite în limba moldovenească pe care directorul reclamantului susține că nu li-a înțeles, cu atât mai mult limbajul juridic în care era expus.

Din conținutul acordului menționat rezulta că acesta a fost semnat pentru o perioadă de până la 31 decembrie 2005.

În acest aspect, reclamantul susține că abia în instanța de judecată a aflat că acest acord în temeiul art. 8.2 este valabil pe un termen nedeterminat.

În baza argumentelor prezentate, SRL „Oldima” a cerut declararea nulității acordului nr. 065-re din 29.09.2004 conform următoarelor temeiuri:

- art. 227 CC RM, potrivit căruia semnarea acordului a avut loc sub influența erorii privind caracterul, obiectul și părțile acordului. Astfel, punctul 3.1. din acord, permite comunicare publică a operelor publicate din repertoriul AsDAC pe teritoriul de difuzare a studioului indicat în licența de emisie. SRL „Oldima” menționează că nu a deținut niciodată licență de emisie. De asemenea conform punctelor 5.1., 5.4. ale acordului, SRL „Oldima” urma să urmărească căror autori și interpreții le aparține repertoriul de creație folosit și să prezinte un raport în fiecare trimestru, informații care nu i-au fost aduse la cunoștința reclamantului fiind deținute doar de organizația de difuziune, care elaborează și creează posturile sale televizate.

- art. 228 CC RM, conform căruia acordul a fost încheiat în rezultatul comportamentului dolosiv al pârâtului care a creat aparența sancționării SRL „Oldima” în cazul în care nu va semna acordul.

Concomitent cu motivele de nulitate dezvăluite mai sus, reclamantul a mai invocat și temeiurile prevăzute de art. 207, art. 221, art. 226 Cod Civil.

Reclamantul mai susține că suma de plată a onorariilor în mărime de 4,4% (pct. 4.1. al Acordului) a fost intenționat și neîntemeiat majorată. În pct. 4.1. din acord este indicat faptul că onorariile se achită din suma totală de venit obținută și din alte tipuri de activități.

Cere, reclamantul, declararea nulității licenței generale (acordului) încheiat între AsDAC și SRL „Oldima” la 29.09.2004 privind condițiile de valorificare în emisiuni radiofonice și televizate a operelor ocrotite de drepturile de autor și conexe.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 19.12.2008, acțiunea inițială a fost admisă cu încasarea în beneficiul AsDAC a sumei de 78 806, 46 lei, iar acțiunea reconvențională a fost respinsă.

SRL „Oldima” a declarat recurs împotriva hotărârii primei instanțe, cerând admiterea recursului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii inițiale și admiterea acțiunii reconvenționale.

În motivarea amplă a recursului recurentul și-a exprimat dezacordul față de hotărârea primei instanțe, indicând că prima instanță a pronunțat o hotărâre nelegală și netemeinică, nu au fost analizate în mod judicios probele administrate și obiecțiile invocate.

În ședința instanței de recurs reprezentantul recurentului, SRL „Oldima”, A. Ciapchii, a susținut recursul cerând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii inițiale și admiterea acțiunii reconvenționale.

Reprezentantul intimatului, AsDAC, Ariadna Dodi, în ședința instanței de recurs a cerut respingerea recursului și menținerea hotărârii primei instanțe, pe care o consideră legală și întemeiată.

Audiind părțile, studiind materialele dosarului, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 417 al. (1) lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină hotărârea primei instanțe.

S-a stabilit că AsDAC este o organizație de administrare pe principii colective a drepturilor patrimoniale de autor și conexe care eliberează beneficiarilor licențe și colectează sumele datorate titularilor.

În acest sens, la 29 septembrie 2004, AsDAC și SRL „Oldima” au încheiat un acord privind condițiile de valorificare în emisiuni radiofonice și televizate a operelor ocrotite de drepturile de autor și conexe.

În baza acestui acord, SRL „Oldima”, s-a obligat să achite trimestrial, remunerația de autor în cuantum de 4,4% (tarif trimestrial) din suma încasată de la abonați până la data de 15 a lunii ce urmează după trimestrul raportat, concomitent cu prezentarea dării de seamă privind creațiile valorificate.

Întrucât, SRL „Oldima” nu și-a onorat obligațiile contractuale asumate (neachitând remunerația de autor convenită și neprezentând dările de seamă privind creațiile valorificate în termen), AsDAC s-a adresat în instanța de judecată cu prezenta acțiune, solicitând încasarea sumei definitive de 78 806, 46 lei.

Corelativ acțiunii inițiale, SRL „Oldima” printr-o acțiune reconvențională a cerut declararea nulității acordului privind condițiile de valorificare în emisiuni radiofonice și televizate a operelor ocrotite de drepturile de autor și conexe.

Prima instanță a considerat acțiunea inițială întemeiată, iar acțiunea reconvențională netemeinică, motiv pentru care a respins-o.

Astfel, conform art. 8 al.(2) lit.a) Cod Civil, drepturile și obligațiile civile apar din contracte și din alte acte juridice.

Ca urmare, în opinia instanței de recurs, prima instanță printr-o argumentare judicioasă și respectând dispozițiile legale în materie a reținut corect că în condițiile existenței unui acord valabil și legal privind condițiile de valorificare în emisiuni radiofonice și televizate a operelor ocrotite de drepturile de autor și conexe, SRL „Oldima” urmează să achite remunerația de autor în cuantumul stabilit în acord pe întreaga perioadă de utilizare invocată.

Or, licențele eliberate de către AsDAC în vederea valorificării operelor sunt obligatorii pentru toate persoanele juridice și fizice care utilizează operele ocrotite de drepturile de autor și conexe din repertoriul Asociației.

În plus, în temeiul art. 11 bis alin.(1) lit. (ii) din Convenția de la Berna privind protecția operelor literare și artistice din 09.09.1886 și art. 12 din Convenția internațională pentru protecția interpreților, a producătorilor de fonograme și a organizațiilor de difuziune din 26.10.1961, pentru retransmiterea obiectelor protejabile, titularii acestora au anumite drepturi.

Conform art. 10 al.(1) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 293-XIII din 23.11.1994, în cazul interpreților și producătorilor de fonogramă acest drept se limitează doar la dreptul la remunerație.

La caz, reieșind din dovezile prezentate, instanța de recurs consideră că prima instanță a stabilit just că cuantumul remunerației de autor în mărime de 78 806, 46 solicitat spre încasare a fost evaluat corect de către AsDAC.

Astfel, conform declarației cu privire la impozitul pe venit pe perioada anului 2006 suma veniturilor recurentului în perioada respectivă a constituit 578 324 lei, iar potrivit declarației privind impozitul pe venit în anul 2007 a reprezentat 684 485 lei. Respectiv pentru perioada 2006-2007 recurentul trebuia să achite Asociației „Drepturi de Autor și Conexe” sume de 55 563,6 lei și o penalități de întârziere de 2% în mărime de 23242,8 lei.

Instanța de recurs nu poate reține ca întemeiate nici argumentele recurentului privind termenul de valabilitate al acordului.

Astfel, potrivit pct. 8.1 al acordului, acesta intra în vigoare la 01 ianuarie 2004 și era valabil până la 31 decembrie 2005. Totodată, conform aceleiași licențe, prin acordul tacit al părților, termenul de valabilitate al licenței se va prelungi automat pentru termenul următorului an până când una din părți nu va informa cealaltă parte despre rezilierea ei, dar nu mai târziu de cât cu 30 zile până la data de la care licența se va considera reziliată.

Astfel, conform dispozițiilor pct. 8.1. din licență, actul juridic din speță este valid până când una din părți nu va informa cealaltă parte despre rezilierea lui.

La caz, argumentele recurentului precum că a înștiințat intimatul despre intenția de a rezilia acordul nu pot fi reținute ca relevante, odată ce această somație nu a fost realizată în condițiile prevăzute de pct. 8.2. din licență, potrivit căreia SRL „Oldima” este în drept să solicite rezilierea unilaterală a contractului doar în cazul încetării activității de retransmisie a operelor.

Ca urmare, întrucât potrivit legislației libertatea contractuală este garantată, în situația în care SRL „Oldima”, nu mai intenționează să continue valorificarea operelor prin intermediul AsDAC sau dacă încheie asemenea acorduri direct cu autorii sau interpreții, atunci recurentul nu este privat de dreptul de a solicita rezilierea acordului dar în conformitate cu clauzele stipulate în contract.

Instanța de recurs a stabilit că prin prezenta acțiune, SRL ”Oldima” nu a solicitat rezilierea prin denunțarea unilaterală a contractului ci a solicitat nulitatea acestuia.

Prima instanță a reținut corect, în acest sens că, argumentele de nulitate invocate SRL „Oldima” nu și-au găsit aplicabilitate.

Așadar, având în vedere temeiurile invocate și argumentele prezentate în susținerea lor, în opinia instanței de recurs, acțiunea reconvențională înaintată de S.R.L. „Oldima” împotriva AsDAC privind declararea nulității licenței privind condițiile de valorificare în emisiuni radiofonice și televizate a operelor ocrotite de drepturile de autor și conexe este neîntemeiată.

SRL „Oldima” a invocat nulitatea licenței în baza temeiurilor de nulitate absolută și relativă prevăzute Codul Civil, temeiuri care nu au fost motivate și susține cu dovezi sau argumente plauzibile, ci s-au rezumat doar la o enumerare generică sub forma unor enunțuri generale nedezvoltate, neindicând concret prin ce s-a manifestat nulitatea (că acordul ar fi unul fictiv, semnat prin înșelăciune, eroare și dol, fără intenția de a produce efecte juridice pentru, inclusiv cu încălcarea limitelor acordate de statut, lege și autori, ar fi afectat de eroare privind drepturile care au fost acordate).

În același context, instanța de recurs reține că dovada violenței, dolului, eroarei incumbă celui ce invocă acest viciu de consimțământ, prin orice mijloc de probă, obligație care, la caz, nu a fost îndeplinită de către recurent.

Contrar alegațiilor sus-expuse, instanța de recurs constată că la momentul încheierii actului contestat, AsDAC a avut intenția de a autoriza recurentul cu dreptul de valorificare a operelor din repertoriul Asociației și să primească în schimb remunerația de autor, iar SRL „Oldima” și-a exprimat acordul în vederea obținerii autorizației de valorificare a operelor protejate, contra remunerației de autor.

Astfel, actul juridic în cauză a fost încheiat cu intenția de a produce efectele juridice nominalizate.

Conform art. 35 alin. (1) din Legea cu privire la dreptul de autor și drepturile conexe, în carurile în care exercitarea individuală a drepturilor de autor și drepturilor conexe este dificilă, se înființează organizații de administrare pe principii colective a drepturilor patrimoniale.

Aceste organizații își desfășoară activitatea în conformitate cu prezenta lege cu statele lor și în limitele împuternicirilor ce le-au fost delegate de titularii drepturilor de autor și ai drepturilor conexe (autorii operelor literare, de artă și științifice, interpreții, producătorii de fonograme etc.).

Astfel, în ceea ce privește afirmația că actul juridic contestat ar fi fost încheiat de AsDAC cu depășirea limitelor acordate de statut, lege și autori, prima instanță de asemenea a reținut corect că AsDAC a acționat conform statutului.

În plus, AsDAC, în temeiul deciziei Agenției de Stat pentru Drepturile de Autor a Republicii Moldova nr. 1-05/386 din 27.07.2004, începând cu 01.08.2004 și pe o perioadă de 5 ani dispunea de dreptul de a încheia contracte de licență cu beneficiari pe teritoriul Republicii Moldova pentru valorificarea drepturilor de autor și conexe.

Circumstanțele invocate demonstrează că la data semnării acordului contestat din 29.09.2004, Asociația „Drepturi de Autor și Conexe” a acționat cu respectarea limitelor stabilite de statut și de lege. Mai mult, la data respectivă AsDAC era singura organizație în drept să acorde licențe pe teritoriul Republicii Moldova.

Prin urmare, este absolut nefondat argumentul recurentului precum că licența contestată ar fi fost încheiat cu depășirea limitelor acordate de statut, lege și autori.

În plus, decizia nr. 1-05/386 din 27.07.2004, prin care AsDAC a fost investită cu dreptul de a elibera licențe pe teritoriul Republicii Moldova, nu a fost contestată nici de SRL "Oldima".

Este lipsită de suport juridic și concluzia recurentului precum că prin activitatea de retransmitere a canalelor televizate, nu se valorifică opere de dreptul de autor, întrucât prin retransmisia emisiunilor și a canalelor televizate, AsDAC valorifică opere protejate de dreptul de autor și drepturile conexe.

Or, emisiunile create de posturile de televiziune conțin opere literare, de artă, interpretări, fonograme care în temeiul Legii cu privire de autor și drepturile conexe beneficiază de protecție și pot fi valorificate (inclusiv prin retransmisie) doar cu acordul autorilor sau, în speță, a organizației de administrare pe colective a drepturilor de autor.

Ca urmare, se constată ca fiind legală și întemeiată soluția primei instanțe privind admiterea acțiunii inițiale și în consecință respingerea celei reconvenționale.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, hotărârea primei instanțe este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 417 al. (1) lit. a), art. 419 CPC, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Oldima”.

Se menține hotărârea Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2008 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Asociației „Drepturi de Autor și Conexe” din Republica Moldova împotriva societății cu răspundere limitată „Oldima” privind perceperea remunerației de autor; la acțiunea reconvențională intentată de societatea cu răspundere limitată „Oldima” împotriva Asociației „Drepturi de Autor și Conexe” din Republica Moldova privind declararea nulității licenței generale (acordului) privind condițiile de valorificare în emisiuni radiofonice și televizate a operelor ocrotite de drepturile de autor și conexe.

Decizia este irevocabilă de la pronunțare.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Novac

Judecătorii

Galina Stratulat

Svetlana Filincova